

„Bojovali za nás, my se staráme o ně!“

VETERÁN

6/2017

Zpravodaj projektu ČsOL Péče o válečné veterány

Oslava 73. výročí Slovenského národného povstání

Památník SNP v Banské Bystrici

V úterý 29. srpna se v Banské Bystrici uskutečnila oslava 73. výročí SNP. Internacionální charakter oslav se projevil v účasti více než třiceti představitelů vyslanectví zahraničních států. K přítomným promluvil též místopředseda ČsOL generál **Václav Kuchynka**. Jeho slova byla přijata s velkým potleskem.

Nejvyšší představitelé Slovenské republiky, prezident **Andrej Kiska**, předseda Národní rady SR **Andrej Danko** i předseda vlády **Robert Fico**, ve svých vystoupeních ocenili hrdinství účastníků, kteří svým bojem proti německým fašistům zařadili Slovensko mezi vítěze. Proto všem obětem a veteránům patří úcta a čest. Velmi byla oceněna také účast zahraničních partyzánů a osvobozovací úloha Rudé armády i rumunských vojsk. Současně slovenští představitelé zdůraznili nutnost upevnovat odkaz SNP – boj za demokracii a mír. V této souvislosti ostře odsoudili fašistické projevy některých politiků a skupin obyvatel.

Text: **red.** podle podkladů **O. Michala**

Foto: **MO SR**
(Dokončení na s. 3)

Z OBSAHU

Ze vzpomínek Juraje Strausse 2

Váleční veteráni na setkání letců 3

Druhoválečný a novodobý veterán na jižní hranici 3

Příběh novodobého veterána Jaromíra Rezka 4

GRATULUJEME NAŠIM JUBILANTŮM

Blahopřejeme ke kulatým 95 let
narozeninám v červnu

90 let

Emílie Brtišová
Václav Doleček
Drahomíra Kolářová
Zdeňka Lešenarová

Libuše Kovačová

**Zvláštní blahopřání
ke 103 rokům**

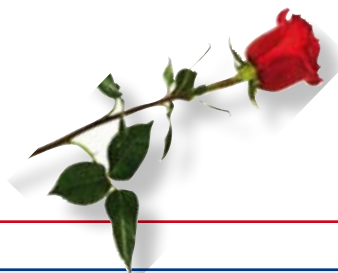
František Hamada

Blahopřejeme ke kulatým 95 let
narozeninám v červenci

90 let

Petr Beck
František Čvanda
Václav Petras
Václav Šrámek

Tatiána Sedláčková

Ze vzpomínek Juraje Strausse

Válečný veterán docent MUDr. **Juraj Strauss** se v letošním roce dožil jubilejních stých narozenin. Při návštěvě v nemocnici jsem zaznamenala jeho nesmírně zajímavé vzpomínky.

Ke stým narozeninám přišel jubilantovi gratulovat i ministr Martin Stropnický

Před válkou žil Juraj Strauss na Slovensku. Za války začal Slovenský stát dobrovolně posílat Židy do německých vyhlazovacích táborů. Jejich majetek tzv. „arizovali“ a za každého zavražděného Žida platili zrádcům 500 marek a dali stravu na čtrnáct dní.

Juraj se rozhodl, že odejde ze země. Falešný maďarský pas mu umožnil dostat se přes Maďarsko, Jugoslávii, Terst a Haifu až do Palestiny. Nejprve se živil v zemědělství. Začal studovat bakteriologii a hygienu na přírodovědecké fakultě Jeruzalémské univerzity.

V dubnu 1942 se přihlásil do čs. vojenské jednotky na Středním východě. Byl nasazen do 200. pro-

tiletadlového pluku pod vedením **plk. Karla Klapálka**. Když operace na Středním východě skončily, plul válečnou lodí ze Suezského průplavu kolem mysu Dobré naděje do anglického Liverpoolu. Cestou se v Indickém oceánu vyhýbali manévrujícím japonským ponorkám a v Atlantském oceánu německým.

V anglickém Colchesteru byli přiděleni do jednotlivých rot. Čs. armáda v Anglii prošla reorganizací a byla nazvána Československá samostatná obrněná brigáda (ČSOB) ve Velké Británii. On sám byl zařazen do 2. roty motopraporu pod velením **mjr. Karla Vrdlovce**. Po tvrdém výcviku v Northamptonshiru následoval výcvik ve skotském Dunsu. Poté se brigáda přesunula do Tillbury u Londýna a invazivními čluny přes průliv La Manche na francouzské pobřeží u Aromanches.

Na frontě u města Dunkerque měli za úkol držet v obklíčení německé vojáky. Jako ošetřovatel byl Juraj Strauss svědkem nejrůznějších bojových zranění. Jeden důstojník byl při denní akci zraněn a on mu zachránil život. Sám byl také zraněn. Vedle něj vybuchla mina a praskl mu bubínek v uchu.

Po válce dostudoval v Praze medicínu. V roce 1983 obdržel státní cenu za eliminaci spalniček v ČSSR. V roce 2016 dostal titul čestný občan Prahy 6.

Text: **Marie Charvátová**

Za Josefem Hlaváčkem

Na stole přede mnou leží členský průkaz Svazu národní revoluce vydaný v Brně počátkem roku 1946. Vedle něj leží průkaz potvrzující, že je **Josef Hlaváček** členem odbojové skupiny Javůrek patřící k Čs. revolučnímu odboji a skupině gen. Lužičky od 10. března 1944.

Poslední doklad, který je dnes již historickým dokumentem, je průkaz Československého partyzána z roku 1945, který potvrzuje totéž. Z jeho fotografie se na mne dívá v té době osmnáctiletý mladík se zkušenostmi muže. Pokyny do akcí mu předával táta od velitele K. Včeláka. Kopal v lese kryty, doručoval zprávy po okolí Velké Bíteše, donášel do lesa ruským partyzánům, skrytým u Javůrka, potraviny a jiné potřeby. Byl i v akci, při které partyzáni zatkl 18 vojáků wehrmachtu.

Po válce pracoval u čs. pošty či v První brněnské strojárně jako svářeč. Byl čestný chlap.

Válečný veterán Josef Hlaváček by se v těchto dnech dožil kulatých devadesátých narozenin. Plynoucí čas mu tuto oslavu nedopřál. Zemřel nečekaně v červnu tohoto roku. Těchto pár řádků vzpomínky potvrzuje, že si ho legionáři i nejbližší okolí vážili a že na jeho dobrosrdečnou náturu ani veteráni nezapomněli.

Text a foto: **Jan Kux**

Oslava 73. výročí Slovenského národního povstání

Ernestína Švorcová u památníku SNP

(Dokončení ze s. 1)

Válečná veteránka **Ernestína Švorcová**, rozená **Patoprstá**, je přímou účastnicí Slovenského národního povstání. Spolu s **O. Michalem** se zúčastnila oslav výročí SNP na základě pozvání Slovenského zvezu protifašistických bojovníků.

Při pietním aktu položili k památníku SNP velké množství květů vedle oficiálních delegací také účastníci oslav. Sestra Švorcová postála před památníkem s tichou vzpomínkou na svého otce **Michala Patoprstého** a bratra **Emila**, které na základě zrady, těsně před osvobozením, zatklo gestapo a odvezlo neznámo kam. Dodnes se jí nepodařilo zjistit, kde leží jejich ostatky. Proto považuje Památník SNP za jejich pomník.

Text a foto: **O. Michal** (red. kráceno)

Váleční veteráni na setkání letců

V sobotu 26. srpna se uskutečnilo 24. setkání čs. válečných a poválečných letců v Jindřichově Hradci. Z více než osmdesáti hostů patřili k nejočekávanějším dva druhováleční veteráni, brigádní generál **Pavel Vranský** a podplukovník **Jiří Kafka**, letci 311. čs. bombardovací peruti RAF. Létali spolu od prosince 1943 v jedné osádce B-24 Liberatoru.

Oba váleční veteráni zavítali do Muzea Jindřichohradecka, kde si prohlédli expozici věnovanou letecké Bitvě nad Jindřichohradcem z 24. srpna 1944. Pozastavili se především nad troskami německé stíhačky Fw-190, která byla sestřelena v bitvě americkými letci B-24 Liberatoru a zřítla se poblíž obce Otín.

Z muzea se hosté přesunuli do Domu gobelínů. Především restaurování starých gobelínů a možnost vyzkoušet si práci na tkalcovském stavu si všichni velice pochvalovali.

Půl hodiny po poledni se bezmála sto dvacet lidí zúčastnilo pietního aktu u Památníku letců na nábřeží Ladislava Stehny. Pietní akt byl zakončen bezmotorovou akrobacií na kluzáku nad vodní plochou rybníku Vajgar.

Text a foto: **Vladislav Burian** (red. kráceno)

Dlouholetí přátelé **gen. Pavel Vranský** (vlevo) a **pplk. Jiří Kafka**, veteráni slavné 311. čs. bombardovací peruti RAF, v expozici Bitvy nad Jindřichohradcem v Muzeu Jindřichohradecka

Druhoválečný a novodobý veterán na jižní hranici

Druhoválečný veterán **Jan Hronek** (vpravo) s novodobým veteránem **Vlastimilem Mikulou**

Počátkem srpna uspořádala Jednota ČsOL spolu s místním Klubem vojenské historie Brno 2 malou oslavu u pevnosti MU - S29 Svah nedaleko Mikulova. Akce byla věnována stoletému výročí bitvy u Zborova. Zúčastnil se jí druhoválečný veterán spolu s novodobým.

Partyzán zpravodajec **plk. ing. Jan Hronek** a **pplk. dr. Vlastimil Mikula** předali aktivním členům jednoty zborovská vyznamenání. Oba pak s účastníky setkání pobesedovali a svými zážitky z válečných bojů obohatili nejen oceněným slavnostní atmosféru celého odpoledne. Zaslouží si náš obdiv i velký dík.

Text a foto: **Jan Kux**

Příběh novodobého veterána Jaromíra Rezka

Vše asi začalo tím, že manželé Vykydalovi chtěli mít holčičku. Místo toho měli čtyři kluky. Tři z nich se stali vojáky z povolání. Jeden z nich – Jaromír – byl v základní vojenské službě v ASVŠ Dukla Banská Bystrica. Zanedlouho po jejím ukončení na vojenském cvičení složil důstojnické zkoušky a jako podporučík nastoupil jako voják z povolání na Městskou vojenskou správu Brno. Po několika letech přešel na Krajskou vojenskou správu. Při zaměstnání zakončil bakalářské studium Právnické fakulty na Masarykově univerzitě v Brně.

V hodnosti majora pracoval na Krajské vojenské správě Brno a následnických organizacích. V roce 1999 byl organizován mechanizovaný prapor do mise SFOR do Bosny a Hercegoviny. V létě mu bylo nabídnuto místo právního poradce velitele praporu. Absolvoval přípravu a na podzim odletěl s ostatními příslušníky praporu na půlroční působení do Bosny.

Asi dva roky po návratu odešel do civilu. Nyní je v důchodu a stále pracuje jako strážný v jedné brněnské firmě. Už jako voják z povolání se věnoval ve volném čase pěstování a šlechtění lilií. Jako jeden z nejúspěšnějších českých šlechtitelů dosáhl řady úspěchů na výstavách a v celosvětovém registru odrůd jsou pod jeho jménem vedeny tři odrůdy. Když jsem zmínil jeho jméno, je nutné uvést, že před 30 lety změnil příjmení po sňatku, kterým vyženil dvě děti. Bylo jednodušší si vzít jejich příjmení, takže od té doby se jmenuje Rezek.

Pod tímto příjmením je známý jako fotograf sportu, květin, krajiny a různých projektů, které vyžadují náročné počítačové úpravy. Nyní je často vidět s fotoaparátem na závodech horských kol v Brně a okolí. Mimo jiné je i dvorním fotografem ženského basketbalového prvoligového týmu MK Technic Brno.

Kromě fotografování a zahrádky se nejvíc věnuje vnoučatům Stellince a Davidkovi. I když mu dají někdy pěkně zabrat, jsou pro něho to největším štěstím, které mu dobří baterky.

Je to vlastně protiváha ke vzpomínkám na hrůzy, které si lidé dovedou způsobit. Na otvírání hromadných hrobů, na projížďení válkou zničených měst, na pustou zaminovanou krajinu. Proč se zabíjet a ničit? Pro majetek, pro moc, pro to a pro ono. Vždyť na světě je nejcennější smích zdravých a spokojených dětí.

Text a foto: **Jan Kux**

Přehled výhod pro válečné veterány

Ilustrační foto

Váleční veteráni – mimo činnou službu

Válečným veteránům – vojákům mimo činnou službu, kteří nepobírají dávky důchodového pojištění, se podle RMO č. 25/2003 poskytují:

- ◆ rekreační pobyty s ozdravným programem ve vojenských zařízeních
- ◆ dvouleté preventivní prohlídky ve vojenských zdravotnických zařízeních
- ◆ zdravotní péče ve vojenských zdravotnických zařízeních formou ambulantní péče, zejména specializované ambulantní péče a ústavní péče

Váleční veteráni – důchodci

Novodobí váleční veteráni, kteří pobírají dávky důchodového pojištění, mohou čerpat obdobné výhody jako váleční veteráni 2. světové války:

- ◆ 1x ročně finanční podpora na lázeňskou léčebně rehabilitační péči nebo rekreační pobyty
- ◆ mohou požádat o umístění v Domově péče o válečné veterány, v LDN, na sociálních lůžkách nebo v domově se zvláštním režimem ve vojenských nemocnicích

Pokud tito váleční veteráni pobírají dávky důchodového pojištění od Vojenského úřadu sociálního zabezpečení, mohou čerpat též příspěvek na stravování ve vlastních stravovacích zařízeních MO (u posádek, KVV apod.). Benefity poskytuje odbor pro válečné veterány Ministerstva obrany.

Váleční veteráni, kteří odešli do starobního důchodu nebo invalidního důchodu pro invaliditu III. stupně z resortu MO, mohou dále využívat výhody z Fondu kulturních a sociálních potřeb Ministerstva obrany.

Zdroj: <http://www.veterani.army.cz/prehled-vyhod>